MOERDIJK

Technische vragen

Forum voor Democratie
De heer B.M. van Enter

Kenmerk	01329 TV
Vergadering	5 november 2026
Datum	27 oktober 2026
Onderwerp	Meerjarenbegroting 2027-2030 gemeente Moerdijk

Geachte heer Van Enter,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Moerdijk biedt u hierbij de beantwoording van de volgende technische vragen aan.

A. Financiële keuzes en begrotingsruimte

Vraag 1 – Kerntaken en nieuwe beleidsambities
In de begroting worden nieuwe beleidsambities gefinancierd, terwijl vanaf 2028 structurele tekorten worden verwacht. Welk totaalbedrag is in 2027 tot en met 2030 gereserveerd voor nieuwe beleidskeuzes die niet voortkomen uit wettelijke verplichtingen? Wat is het effect op het begrotingsresultaat wanneer deze uitgaven geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld of niet worden uitgevoerd?

Antwoord
In bijlage 1 van de aanbiedingsnota is een volledige specificatie terug te vinden van de stelpost nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen 2027-2034. Dit zijn de bedragen die gereserveerd zijn voor nieuwe beleidskeuzes. Doordat per jaar de bedragen inzichtelijk zijn gemaakt, is daar ook direct uit af te leiden wat het financieel betekent indien deze uitgaven geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld of niet worden uitgevoerd.

Voor een groot deel zijn deze middelen opgenomen op basis van het bestuursakkoord en de kadernota 2027-2030. In de kadernota en begroting is, behoudens uitbreiding vanwege ambities uit het bestuursakkoord, alleen rekening gehouden met de uitvoering van bestaand beleid en taken. In de kadernota, begroting en het bestuursakkoord is per onderwerp/ taakveld toegelicht wat aanleiding is van de extra benodigde middelen.

Vraag 2 – Onderzochte besparingsmogelijkheden
Welke mogelijkheden om de gemeentelijke uitgaven te verlagen zijn bij het opstellen van deze begroting onderzocht, maar uiteindelijk niet toegepast? Kan het college per mogelijkheid aangeven wat de geraamde structurele besparing zou zijn en waarom ervoor is gekozen deze niet in de begroting te verwerken?

Antwoord
In de aanbiedingsnota wordt de gemeenteraad stap voor stap meegenomen in de totstandkoming van de begroting en de keuzes en uitgangspunten die hierbij zijn gehanteerd. In hoofdstuk 6 van de aanbiedingsnota is ook specifiek ingegaan op de stand van zaken en het vervolgtraject waarbij we de komende periode samen met de gemeenteraad onderzoeken welke maatregelen of keuzes voor meer structurele begrotingsruimte kunnen zorgen. Op die manier wordt gezamenlijk toegewerkt naar een structureel sluitende begroting voor 2028-2031 en naar een financiële positie die ook op langere termijn gezond en houdbaar is.

Vraag 3 – Structurele tekorten en inzet van de algemene reserve
Voor 2027 wordt een tekort van € 2.179.000 gedekt uit de algemene reserve. Voor 2028 wordt een structureel tekort van circa € 3,4 miljoen verwacht. Welke concrete maatregelen zijn al financieel uitgewerkt om de begroting vanaf 2028 structureel sluitend te maken? Welke bedragen zijn daarmee gemoeid en welk deel van het tekort moet nog door toekomstige keuzes worden opgelost?

Antwoord
Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 4 – Gemeentelijke belastingen en lasten voor inwoners
Volgens de begroting stijgen de gemiddelde gemeentelijke woonlasten in 2027 met 3,47%. Welk deel van deze stijging wordt veroorzaakt door inflatiecorrecties en welk deel door andere kostenontwikkelingen of beleidskeuzes? Wat zou het effect op de gemeentelijke inkomsten en de gemiddelde woonlasten zijn wanneer de voorgestelde tariefstijging van de OZB voor woningen en niet-woningen één procentpunt lager wordt vastgesteld?

Antwoord
In de paragraaf lokale heffingen (begroting pagina 111 t/m 123) wordt nader ingegaan op de diverse lokale heffingen. Bij de berekening van de gemiddelde woonlasten wordt landelijk gebruikelijk uitgegaan van de gezamenlijke lasten van de onroerendezaakbelasting (OZB), de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

- Voor de OZB is een indexering van 1,6% toegepast. Dit betreft uitsluitend de inflatiecorrectie, zoals vastgesteld door de gemeenteraad in de kadernota 2027-2030 (raadsvergadering van 9 juli 2026). Indien de OZB-tarieven met 1 % worden verlaagd ten opzichte van deze indexering, leidt dit tot onderstaande lagere OZB-opbrengsten:
    - Woningen - € 50.000
    - Niet-woningen - € 231.000

- Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing is in de aanbiedingsnota op pagina 13 toegelicht:
  ''Voor de afvalstoffen- en rioolheffing geldt het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. Dit betekent dat de kosten die we hier als gemeente voor maken worden doorbelast in de tarieven.
    - *Voor de rioolrechten resulteert dit in een tariefverhoging van 3,6%. Dit bestaat uit 1,6% reguliere prijsindexatie en 2% aanvullende indexatie, die nodig is op basis van het 'Kostendekkingsplan gemeentelijk waterprogramma', zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 12 maart 2026.*

- *Voor de afvalstoffenheffing resulteert dit in een tariefverhoging van 4,89% (wat in lijn ligt met de in de kadernota verwachte 5%). Hierbij geldt als aandachtspunt dat er ontwikkelingen spelen ten aanzien van de afvalinzameling die door de gemeente Breda wordt uitgevoerd. Zoals in de informatiebrief d.d. 1 september 2026 is toegelicht onderzoekt de gemeente Breda hoe kosten worden toegerekend aan de samenwerkende gemeenten. Dit kan gevolgen hebben voor bestaande afspraken en voor toekomstige financiële en contractuele afspraken met Breda. Ten tijde van het opstellen van deze begroting zijn de uitkomsten hiervan nog niet bekend. Zodra de resultaten bekend zijn en duidelijk is wat deze betekenen voor Moerdijk, wordt de gemeenteraad hierover geïnformeerd.''*

Vraag 5 – Projectkosten die nog niet in de begroting zijn opgenomen
Welke toekomstige kosten voor projecten zoals Markzoom, Stationshart en uitbreiding van woonwagenstandplaatsen zijn nog niet of slechts gedeeltelijk in de begroting 2027–2030 verwerkt? Welke voorlopige ramingen zijn hiervoor beschikbaar, wanneer worden definitieve bedragen verwacht en vanaf welk jaar kunnen deze projecten gevolgen hebben voor het begrotingsresultaat?

Antwoord
Wanneer het gaat over omvangrijke ruimtelijke ontwikkelingen die we als 'PPG-Ontwikkelproject' oppakken dan kennen we daarvoor een vaste manier van werken. Zoals toegelicht tijdens de Projectentour met de gemeenteraad 2 september jl. We kennen in deze projecten een vaste fasering.

- De eerste fase is de Intakefase, die we afsluiten met een Startdocument dat aan de gemeenteraad ter goedkeuring wordt voorgelegd. Het Startdocument bevat feitelijk de kaders voor de in de volgende fase uit te voeren haalbaarheidsstudie;
- De tweede fase is de Initiatieffase, feitelijk de haalbaarheidsstudie. In deze fase proberen we te komen tot een maatschappelijk, kwalitatief en financieel haalbaar plan. In deze fase brengen we dus de kosten in beeld. Deze kosten (en de opbrengsten) landen in een 'Projectexploitatie'. En deze projectexploitatie is de basis voor het uitvoeringskrediet dat (samen met de andere resultaten van de haalbaarheidsstudie) ter goedkeuring aan uw gemeenteraad wordt voorgelegd.
- De derde fase is de ontwerpfase, met als basis veelal de planologische procedure waarbij het Omgevingsplan ter goedkeuring aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.
- De vierde fase is de uitvoeringsfase; de 'realisatie in het veld'
- En de laatste fase is de afronding in de evaluatiefase

Bij het opstellen van de begroting wordt zo goed mogelijk vooruitgekeken naar toekomstige ontwikkelingen en investeringen en de mogelijke financiële gevolgen daarvan. De mate waarin deze gevolgen concreet kunnen worden gemaakt, is afhankelijk van de fase waarin een ontwikkeling of project zich bevindt en de beschikbare informatie.

Voor grootschalige investeringen die op de (middel)lange termijn worden voorzien, worden de verwachte financiële effecten zo veel mogelijk in beeld gebracht (zie hoofdstuk 5 van de aanbiedingsnota). Daarnaast worden in hoofdstuk 3 van de aanbiedingsnota ontwikkelingen toegelicht die op dit moment nog niet concreet in financiële middelen of formatie zijn uit te

drukken, maar naar verwachting in de toekomst wel financiële gevolgen kunnen hebben. De door u aangehaalde voorbeelden maken daar onderdeel van uit.

Vraag 6 – Investeringen, uitstel en financieringskosten
Welke investeringen zijn ten opzichte van de kadernota 2027–2030 doorgeschoven naar latere jaren? Wat zijn daarvan de gevolgen voor de geraamde rente- en afschrijvingslasten? Met welke rentepercentages is gerekend voor nieuw aan te trekken leningen en wat betekent een rentestijging van één procentpunt voor de jaarlijkse lasten?

Antwoord
Het voordeel in de afschrijvingslasten in 2027 (zoals op pagina 93 van de begroting is weergegeven) wordt voornamelijk verklaard door de volgende investeringen:

- MFA Zevenbergschenhoek: € 0,3 miljoen;
- Aanleg randweg Klundert: € 0,3 miljoen;
- Beheerplan wegen: € 0,3 miljoen;
- Uitvoering Groenstructuurplan: € 0,1 miljoen.

De afwijking in de afschrijvingslasten wordt grotendeels veroorzaakt door investeringen die later worden uitgevoerd en/of afgerond dan gepland. Dit kan ook om relatief kleine wijzigingen gaan. Zo leidt afronding in januari 2027 in plaats van december 2026 tot afschrijvingslasten vanaf 2028 in plaats van 2027. Conform de BBV-regelgeving en het gemeentelijke waarderings- en afschrijvingsbeleid start de afschrijving namelijk in het jaar na afronding van de investering. Hierdoor verschuiven de afschrijvingslasten naar een later jaar, wat leidt tot een voordeel in de begroting 2027.

Bij het aantrekken van nieuwe geldleningen is in de begroting uitgegaan van een rentepercentage van 3%. Een rentestijging van één procentpunt leidt tot hogere rentelasten op nieuw aan te trekken leningen en kan daarmee ook de omslagrente verhogen. De omslagrente is het percentage waarmee de gemeente de rentelasten toerekent aan investeringen en vormt daarmee een onderdeel van de kapitaallasten.

De gevolgen van een rentestijging van 1% voor de totale gemeentelijke begroting zijn niet eenduidig vast te stellen, omdat de rentepercentages van bestaande leningen vastliggen. De renteontwikkelingen en de financiële gevolgen hiervan worden daarom periodiek gemonitord en toegelicht in de paragraaf Financiering van de jaarrekening en begroting.

Vraag 7 – Financiële verplichtingen na 2030
Welke structurele financiële verplichtingen ontstaan na 2030 door investeringen en besluiten die inmiddels door de gemeenteraad zijn vastgesteld? Welke toekomstige lasten hangen samen met plannen waarover nog geen definitief besluit is genomen? Kan het college deze bedragen afzonderlijk inzichtelijk maken?

Antwoord
De structurele financiële effecten zijn afzonderlijk inzichtelijk gemaakt in bijlage 1 van de aanbiedingsnota. Op pagina 35 is onderscheid gemaakt tussen het subtotaal ‘reeds besloten ontwikkelingen’ (met de structurele lasten die voortvloeien uit besluiten die de gemeenteraad al heeft genomen) en het subtotaal ‘stelpost nieuw beleid’ (met de toekomstige lasten van onderwerpen waarover de gemeenteraad nog een besluit moet nemen).

De structurele effecten van beide categorieën zijn samengevat in tabel 14 (pagina 26) van de aanbiedingsnota. In figuur 6 (pagina 27) is vervolgens weergegeven wat deze effecten betekenen voor het verwachte structurele begrotingsresultaat na 2030.

Vraag 8 – Jeugdzorg en Wmo: afhankelijkheid van landelijke maatregelen
In de meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met financiële gevolgen van landelijke maatregelen binnen de Jeugdzorg en de Wmo. Wat zijn de gevolgen voor de begrotingsresultaten van 2028 tot en met 2030 wanneer deze maatregelen niet worden ingevoerd, één jaar worden uitgesteld of slechts de helft van de geraamde financiële effecten opleveren?

Antwoord
In de tabel op pagina 96 van de begroting zijn de geraamde financiële effecten van de landelijke maatregelen binnen de Jeugdzorg en de Wmo voor de jaren 2028 tot en met 2030 afzonderlijk weergegeven. Op basis van deze bedragen kan worden afgeleid wat de gevolgen voor de begrotingsresultaten zijn wanneer de maatregelen niet worden ingevoerd, een jaar worden uitgesteld of slechts de helft van de geraamde financiële effecten wordt gerealiseerd.

Vraag 9 – Personeel, externe inhuur en overhead
De begrote overhead bedraagt in 2027 ruim € 20 miljoen. Kan het college voor 2026 en 2027 een vergelijking geven van de personeelsformatie, de werkelijke bezetting, de kosten van externe inhuur en de totale overhead? Welk deel van de uitbreiding is nodig voor wettelijke taken en welk deel voor nieuwe gemeentelijke beleidsambities? Welke mogelijkheden zijn onderzocht om deze kosten te beperken?

Antwoord
Allereerst dient te worden opgemerkt dat de kosten voor overhead niet alleen bestaan uit loonkosten. Zoals in de begroting op pagina 167 is toegelicht bestaan de overheadkosten van € 20 miljoen voor ongeveer € 12,5 miljoen uit personeelskosten.

Voor de vergelijking tussen 2026 en 2027 wordt aangesloten bij de wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren zoals opgenomen in de begroting. Deze indicatoren bieden een eenduidige en vergelijkbare basis voor inzicht in de ontwikkeling van de organisatie.

In de kadernota en begroting is, behoudens uitbreiding vanwege ambities uit het bestuursakkoord, alleen rekening gehouden met de uitvoering van bestaand beleid en taken. In de kadernota, begroting en het bestuursakkoord is per onderwerp/ taakveld toegelicht wat aanleiding is van de extra benodigde middelen.

De vraag welke mogelijkheden er zijn om de overheadkosten te beperken, is niet afzonderlijk uitgewerkt in de begroting en is meer een beleidsmatige vraag. Zoals met de gemeenteraad is afgesproken, onderzoekt het college de komende periode samen met de hoe de begroting ook op lange termijn gezond kan worden gehouden.

Vraag 10 – Budgetrecht van de gemeenteraad
Bij de beslispunten 4, 5 en 7 van het raadsvoorstel worden verschillende budgetten en investeringskredieten beschikbaar gesteld. Welke bedragen kunnen na vaststelling van de begroting zonder afzonderlijk raadsbesluit door het college worden besteed? Welke bedragen blijven op een stelpost staan en vereisen alsnog een apart besluit van de gemeenteraad?

Antwoord
Voor het antwoord op deze vraag verwijzen we naar de toelichting zoals die in het raadsvoorstel bij de betreffende besluitpunten is opgenomen:

''De kadernota is jaarlijks het moment waarop nieuwe ontwikkelingen aan de gemeenteraad voorgelegd worden zodat op basis daarvan een integrale afweging gemaakt kan worden. Dit kan gaan om nieuwe wetgeving of nieuwe plannen en ambities van de gemeente zelf. Conform de financiële verordening worden de lasten van voorziene nieuwe investeringen in de begroting opgenomen in de stelpost nieuw beleid. De gemeenteraad ontvangt voor deze investeringen op een later moment een afzonderlijk raadsvoorstel, waarbij autorisatie plaatsvindt van de benodigde middelen.

In dit raadsvoorstel vragen wij uw gemeenteraad voor een aantal zaken direct budget beschikbaar te stellen. Zoals in de financiële verordening is afgesproken, gaat het over het algemeen om budgetten voor formatie (zowel éénmalige uitbreidingen, als structurele uitbreidingen), om éénmalige aangelegenheden en om budgetten < € 50.000. Nadat de gemeenteraad besluit met deze zaken akkoord te gaan, worden de budgetten in de 1e begrotingswijziging 2027 overgeheveld naar het betreffende product zodat hier vanaf 2027 uitvoering aan gegeven kan worden door het college.

In bijlage 1 van de aanbiedingsnota zijn de posten waarvoor dit wordt voorgesteld groen gearceerd en van een korte toelichting voorzien. Voor de inzichtelijkheid is in de beslispunten onderscheid gemaakt tussen middelen die op basis van de kadernota 2027-2030 (beslispunt 4) en het bestuursakkoord 2026-2030 (beslispunt 5) in de stelpost nieuw beleid zijn begroot. Voor een nadere toelichting op de betreffende onderwerpen wordt verwezen naar die documenten.''

De middelen die in bijlage 1 van de aanbiedingsnota groen zijn gearceerd, worden dus voorgesteld om direct beschikbaar te stellen. De overige middelen blijven in de stelpost zitten totdat de gemeenteraad in afzonderlijke besluiten over de inzet hiervan heeft besloten.

Vraag 11 – Verwerking van de uitgangspunten uit de kadernota
Welke financiële uitgangspunten, aangenomen amendementen, moties en concrete toezeggingen uit de behandeling van de kadernota 2027–2030 op 9 juli 2026 zijn niet of slechts gedeeltelijk in deze begroting verwerkt? Kan het college per afwijking aangeven wat daarvan de reden en het financiële gevolg is?

Antwoord
In de aanbiedingsnota wordt de gemeenteraad stap voor stap meegenomen in de totstandkoming van de begroting en de keuzes en uitgangspunten die hierbij zijn gehanteerd. Zoals daarin op pagina 8 is toegelicht heeft het college de uitgangspunten zoals de gemeenteraad die in de kadernota heeft vastgesteld verwerkt.

Tijdens de raadsvergadering van 9 juli 2026 zijn geen amendementen of moties aangenomen. Wel zijn toezeggingen gedaan over de informatievoorziening rondom het project ‘Kostenbeheersing sociaal domein’ en het vervolgtraject naar een sluitende begroting.

Over de aanpak van de kostenbeheersing in het sociaal domein is de gemeenteraad geïnformeerd via de informatiebrief van 1 september 2026. Daarnaast heeft op 7 oktober 2026 een eerste informatiebijeenkomst over dit onderwerp plaatsgevonden.

Het vervolgtraject naar een sluitende begroting 2027–2031 wordt nader toegelicht in hoofdstuk 6 van de aanbiedingsnota en ook in dit traject wordt uw gemeenteraad zoals toegezegd nadrukkelijk betrokken.

Vraag 12 – Meetbare resultaten van nieuw beleid
Bij welke nieuwe beleidsmaatregelen met een begroot bedrag van minimaal € 100.000 in 2027 ontbreken op dit moment een meetbare doelstelling, een nulmeting of een vastgesteld evaluatiemoment? Hoe en wanneer kan de gemeenteraad bij deze maatregelen beoordelen of het beschikbaar gestelde geld daadwerkelijk het gewenste resultaat oplevert?

Antwoord
Dit is een brede vraag, omdat de beleidsdoelstellingen, beoogde prestaties en evaluatiemomenten per onderwerp kunnen verschillen. In de begroting zijn de beleidsdoelstellingen en beoogde prestaties opgenomen bij de verschillende programma’s. De mate waarin deze doelstellingen meetbaar zijn uitgewerkt en evaluatiemomenten zijn vastgelegd, verschilt per onderwerp.

De middelen die in de begroting zijn gereserveerd voor nieuw beleid, zijn opgenomen in de stelpost nieuw beleid. In de specificatie die hiervan in bijlage 1 van de aanbiedingsnota is opgenomen, is per onderwerp aangegeven uit welke eerdere kadernota’s, het bestuursakkoord of andere besluitvorming de gereserveerde middelen voortkomen. Voor een nadere toelichting per onderwerp wordt naar deze stukken verwezen.

Voor de inzet van deze middelen zijn afzonderlijke raadsvoorstellen nodig. Bij de behandeling daarvan kan de gemeenteraad per voorstel beoordelen of de beoogde prestaties voldoende concreet zijn geformuleerd en of aanvullende meetbare doelstellingen, een nulmeting of evaluatiemomenten nodig zijn. Op dat moment kan de raad ook beoordelen of de voorgestelde inzet van middelen naar verwachting het gewenste resultaat oplevert.

B. Wonen, sociaal domein, veiligheid en inwoners

Vraag 13 – Voorrang voor inwoners op de woningmarkt
De begroting bevat middelen voor uitvoering van de huisvestingsverordening en de voorrangsregeling voor woningzoekenden met maatschappelijke binding. Hoeveel sociale huurwoningen verwacht het college in 2027 met toepassing van deze regeling toe te wijzen? Welk percentage van het totale aantal toewijzingen betreft dit en hoe wordt het resultaat aan de gemeenteraad gerapporteerd?

Antwoord
Maximaal 50% van de vrijgekomen sociale huurwoningen mag met voorrang worden toegewezen aan woningzoekenden met maatschappelijke binding. We weten uiteraard nu niet hoeveel sociale huurwoningen in 2027 vrij gaan komen.

Zoals in de beantwoording van de technische vragen van Moerdijk Lokaal van 8 januari 2026 is aangegeven monitoren wij op:

- Het aantal aanvragen
- Het aantal verleende huisvestingsvergunningen
- Het aantal huisvestingsvergunningen dat in Klik voor Wonen is geregistreerd
- Het percentage woningen dat aan lokaal woningzoekenden is toegewezen
- Het percentage woningzoekenden met een huisvestingsvergunning dat ook zonder huisvestingsvergunning in aanmerking was gekomen voor de betreffende woning
- De verhuisbewegingen van woningzoekenden met een huisvestingsvergunning tussen kernen

Deze monitoring vindt in het eerste kwartaal plaats over het voorgaande kalenderjaar. Daarna wordt de raad per raadsinformatiebrief geïnformeerd.

Vraag 14 – Meer toezicht en handhaving in de dorpen
De begroting bevat verschillende ambities op het gebied van veiligheid, ondermijning en het tegengaan van overlast. Hoeveel BOA's en andere gemeentelijke handhavers zijn momenteel daadwerkelijk inzetbaar en hoeveel worden er voor 2027 begroot? Welk deel van de beschikbare uren wordt besteed aan zichtbaar toezicht in de dorpskernen en welk deel aan andere taken, waaronder arbeidsmigratie en ondermijning? Welke concrete uitbreiding van het toezicht op straat is voor 2027 voorzien?

Antwoord
Momenteel zijn er 7 boa's in dienst, staat de vacature voor de boa met taakaccent ondermijning vacant en is er één coördinator binnen het cluster. Daarnaast hebben we toezichthouders met diverse taakaccenten in dienst en handhavingsjuristen. Er is geen personele uitbreiding begroot voor 2027. De uren op de verschillende taakaccenten worden niet specifiek bijgehouden, de inzet wordt jaarlijks vastgesteld in het uitvoeringsprogramma VVTH en verantwoord in het jaarverslag VVTH. Voor het meest recente jaarverslag wordt verwezen naar de informatiebrief van 8 april 2026.

Vraag 15 – Uitgaven voor het Programma Nieuwkomers
Voor het Programma Nieuwkomers is € 94.000 structureel per jaar en € 150.000 incidenteel in 2027 opgenomen. Kan het college aangeven hoe deze bedragen worden verdeeld over de verschillende doelgroepen en activiteiten? Welke uitgaven zijn noodzakelijk vanwege wettelijke verplichtingen, welke volgen uit bestaande overeenkomsten en welke zijn het gevolg van eigen gemeentelijke beleidskeuzes? Wat is de mogelijke netto besparing wanneer uitsluitend de niet-verplichte activiteiten achterwege worden gelaten?

Antwoord
Het structurele bedrag van € 94.000 is bedoeld voor de dekking van structurele personele lasten voor de uitvoering van wettelijke taken. Deze taken maken gedurende de looptijd deel uit van het Programma Nieuwkomers en blijven ook na afloop van het programma eind 2027 bestaan.

Het bedrag van € 150.000 (incidenteel) is, zoals ook in de kadernota is toegelicht, bedoeld voor uitvoering van activiteiten, versterken van samenwerking en het borgen van de aanpak. Hiervoor is € 50.000 per actietafel beschikbaar. De actietafels zijn gericht op de 3 pijlers van het programma, te weten functionele identificatie, normatieve identificatie en emotionele identificatie. De activiteiten en andere inzet worden daarbij zo veel mogelijk integraal ingezet,

om daarmee een brede, voor alle doelgroepen nieuwkomers aanpak te versterken. De inzet vanuit de actietafels komt voort uit het door het college eind 2025 vastgestelde programmaplan, en betreft daarmee bestuurlijke lokale keuzes. Bij het achterwege laten hiervan is het niet mogelijk de gestelde doelen voor het programma nieuwkomers te behalen. Voor wettelijke verplichtingen zijn aparte financieringsstromen.

Vraag 16 – Opvangkosten, rijksvergoedingen en veranderende wetgeving
Welk financieel resultaat heeft de gemeente in 2024 en 2025 behaald met de opvang van Oekraïense ontheemden en welk resultaat wordt verwacht voor 2026 en 2027? Welke gevolgen kan de nieuwe bekostigingsregeling vanaf 2027 hebben voor deze resultaten? Met welke andere relevante veranderingen in wet- en regelgeving rond opvang en huisvesting van nieuwkomers is in de begroting rekening gehouden, en welke financiële gevolgen zijn nog onzeker?

Antwoord
Tot en met 2025 werd het positieve saldo van baten en lasten op het product voor de opvang van Oekraïense ontheemden toegevoegd aan de reserve Nieuwkomers. In 2024 ging het om € 3,2 miljoen en in 2025 om € 1,4 miljoen. In de raadsvergadering van 6 november 2025 heeft de gemeenteraad besloten om met ingang van 2026 te stoppen met het storten in de reserve nieuwkomers van het jaarlijkse surplus aan ontvangen rijksbijdrage ten opzichte van de werkelijk gemaakte kosten. Vanaf 2026 is in de begroting t.a.v. de opvang van Oekraïense ontheemden rekening gehouden met voordelig saldo van ca. € 1,5 miljoen.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de baten en lasten voor de opvang van Oekraïense ontheemden in de begroting als incidenteel zijn aangemerkt. Dit sluit aan bij het BBV en de uitgangspunten van het provinciaal financieel toezicht, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Omdat de duur van de opvang onzeker is, kan het voordelige saldo conform de voorschriften niet worden beschouwd als structurele dekking voor de gemeentelijke begroting. Structurele uitgaven moeten immers worden gedekt door structurele inkomsten. De baten en lasten zijn daarom opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten (pagina 207 tot en met 211 van de begroting).

In 2027 wordt er overgestapt naar de nieuwe Doelgroep Flexibele Regeling (DFR). Alle exploitatiekosten worden in de nieuwe regeling bekostigd op basis van werkelijke bestedingen. Daarnaast komt er een normbedrag voor uitvoeringskosten. Het normbedrag gaat omlaag ten opzichte van het normbedrag in de *Bekostigingsregeling Opvang Ontheemden Oekraïne*, maar uit het oude normbedrag moesten alle lasten gedekt worden, ten opzichte van enkel de uitvoeringskosten in de nieuwe regeling. Het uitgangspunt van de Doelgroep Flexibele Regeling dat er meerjarige financiële zekerheid wordt verstrekt vanuit het Rijk. Er zijn op dit moment geen andere veranderingen in wet- en regelgeving voorzien rond opvang en huisvesting nieuwkomers (niet zijnde Opvang Ontheemden Oekraïne).

Vraag 17 – Participatie en daadwerkelijke invloed van inwoners
Voor 2027 en 2028 is in totaal € 200.000 opgenomen voor participatietraining binnen de gemeentelijke organisatie. Welke concrete, meetbare verbeteringen voor inwoners moeten deze trainingen opleveren en wanneer worden die beoordeeld? Welke middelen zijn daarnaast begroot voor instrumenten waarmee inwoners rechtstreeks invloed kunnen uitoefenen op gemeentelijke besluiten, waaronder referenda binnen de wettelijke mogelijkheden?

Antwoord
Deze middelen vloeien voort uit het bestuursakkoord, waarin participatie een nadrukkelijk thema is. Zoals daarin is toegelicht, worden meer medewerkers binnen de organisatie opgeleid op het gebied van participatie, zodat ieder team beschikt over een aanspreekpunt dat kan meedenken over de randvoorwaarden voor goede participatie. Hiervoor is zowel in 2027 als in 2028 een incidenteel budget van € 100.000 opgenomen.

Voor een nadere toelichting over dit onderwerp wordt verwezen naar programma 5 van de begroting (pagina 76 en 77), waarin het thema participatie nader wordt toegelicht.

Vraag 18 – Specifieke voorzieningen en subsidies binnen het inclusiebeleid
Welke bedragen zijn voor 2027 begroot voor activiteiten, voorzieningen of subsidies die specifiek zijn gericht op LHBTI-inwoners? Kan het college per activiteit aangeven vanuit welk programma of subsidiebudget deze wordt gefinancierd, welke resultaten worden verwacht en of de uitgave voortkomt uit een wettelijke verplichting, bestaand beleid of een eigen gemeentelijke beleidskeuze?

Antwoord
Op 22 september 2026 heeft het college het uitvoeringsprogramma Inclusief Moerdijk 2026-2030 vastgesteld. In dit plan wordt vooralsnog geen beroep gedaan op inzet van financiële middelen. Binnen de begroting is hiervoor al € 33.000 structureel beschikbaar, een bedrag dat door de gemeenteraad beschikbaar gesteld in de raadsvergadering van 26 juni 2025. Daarnaast is € 67.000 gereserveerd in de stelpost nieuw beleid (zie bijlage 1 van de aanbiedingsnota). Hiermee is in totaal € 100.000 aan middelen in de begroting opgenomen voor de uitvoering van het inclusiebeleid.

Dit sluit aan bij het bestuursakkoord, waarin is opgenomen*: 'We blijven €100.000 per jaar beschikbaar stellen voor het uitvoeren van ons inclusiebeleid. Dit budget kan bijvoorbeeld besteed worden aan het toegankelijker maken van voorzieningen of de openbare ruimte. '*

C. Klimaat, verduurzaming en natuur

Vraag 19 – Klimaatuitgaven en mogelijkheden voor andere prioriteiten
In de aanbiedingsnota staat dat de klimaatstelpost van € 769.000 voor 2027 kan vrijvallen ten gunste van het begrotingsresultaat. Welk bedrag wordt daarnaast in 2027 tot en met 2030 uitgegeven aan klimaat- en energiebeleid? Kan het college aangeven welke uitgaven wettelijk verplicht zijn, welke worden gefinancierd met geoormerkte subsidies en welke vrij beïnvloedbaar zijn door de gemeenteraad? Welk aanvullend bedrag kan eventueel worden vrijgemaakt voor andere gemeentelijke taken, zoals het sociaal domein, zonder de reeds vrijgevallen € 769.000 opnieuw als besparing mee te tellen?

Antwoord
Zoals in de aanbiedingsnota (op pagina 10) is geschetst, is voor de uitvoering van het klimaatakkoord in 2027 netto € 607.000 begroot en vanaf 2028 jaarlijks € 807.000. Deze middelen worden conform eerder raadsbesluit grotendeels ingezet voor personele capaciteit. De klimaatmiddelen die via de decentralisatie-uitkering beschikbaar worden gesteld, zijn bedoeld om gemeenten in staat te stellen bij te dragen aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord en de daaruit voortvloeiende klimaat- en energieopgaven uit te kunnen voeren. Hoewel deze middelen formeel niet geoormerkt en daarmee vrij besteedbaar zijn, staan gemeenten voor een landelijke opgave op het gebied van klimaat en energie.

Naast de in de aanbiedingsnota benoemde budgetten, is in de begroting jaarlijks € 101.000 begroot voor het warmteprogramma en € 191.000 voor duurzaamheid. Beide budgetten betreffen uitvoeringsmiddelen voor de uitvoering van het gemeentelijk klimaat- en energiebeleid.

Daarnaast zijn middelen begroot voor de Lokale Aanpak Isolatie. Zoals in de begroting (op pagina 8) is toegelicht ¨*De komende jaren blijven we inwoners stimuleren om isolatiemaatregelen te nemen. Via de Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie stelt het Rijk tot en met 2028 in totaal ongeveer € 3.750.000 beschikbaar. Daarmee willen we minimaal 1.954 woningen helpen bij het nemen van isolatiemaatregelen.*" Doordat deze middelen door het Rijk beschikbaar zijn gesteld via een specifieke uitkering (SPUK), zijn deze middelen niet vrij inzetbaar voor andere doelen. Per saldo heeft dit programma daarmee geen effect op het begrotingsresultaat.

Ten aanzien van de diverse budgetten geldt in het algemeen dat deze ingezet worden voor de uitvoering van wettelijke taken en regionale afspraken, waaronder:

- de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving, waaronder isolatieprogramma's en het wettelijk verplichte warmteprogramma (gereed uiterlijk eind 2027);
- de uitvoering van regionale afspraken over het energiesysteem, duurzame energieopwekking en lokaal eigendom;
- de inrichting van een lokaal energiehuis als opvolger van het energieloket, ter ondersteuning van inwoners en ondernemers bij verduurzaming;
- het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen, onder meer door isolatie, elektrificatie en de ontwikkeling van energyhubs en een integraal energiesysteem waar de netcapaciteit onvoldoende is.

Naast de in de aanbiedingsnota toegelichte vrijval van € 769.000 in 2027 is er op basis van de huidige begroting geen aanvullende financiële ruimte beschikbaar. Zoals ook in de aanbiedingsnota is aangegeven, kan de klimaat- en energieopgave de komende jaren gemeentebreed, op verschillende beleidsterreinen, extra inzet en middelen vragen. De

omvang hiervan is op dit moment nog onvoldoende concreet te onderbouwen, mede door ontwikkelingen op maatschappelijk, regionaal en landelijk niveau. Zodra eventuele aanvullende lasten concreter worden, wordt dit indien nodig aan de gemeenteraad voorgelegd.

Daarbij geldt dat een verlaging van deze budgetten ook gevolgen kan hebben voor de mate waarin de gemeente invulling kan geven aan de doelstellingen en opgaven die voortvloeien uit het Klimaatakkoord. Deze afweging is echter geen technische vraag, maar een bestuurlijke afweging.

Vraag 20 – Verduurzaming van gemeentelijke gebouwen
Voor de periode 2026–2029 zijn elf gemeentelijke gebouwen opgenomen in de verduurzamingsplanning. Kan het college voor de nog uit te voeren projecten per gebouw aangeven hoeveel de investering bedraagt, welke subsidies beschikbaar zijn, welke jaarlijkse besparing op energiekosten wordt verwacht en wat de berekende terugverdientijd is? Welke maatregelen kunnen zonder schending van wettelijke of contractuele verplichtingen worden uitgesteld en wat zijn daarvan de financiële gevolgen?

Antwoord
De elf gebouwen worden, conform de door de gemeenteraad vastgestelde Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed, in twee tranches verduurzaamd.

- Tranche 1 (milieustraat Klundert, gemeentewerf Klundert, brandweerkazerne Fijnaart, brandweerkazerne Moerdijk-Haven, sportzaal Bloemendaal) is vrijwel afgerond.
- Tranche 2 (brandweerkazerne Standdaarbuiten, kinderboerderij De Dierenploeg, gymzaal Klundert, gymzaal De Waai, gemeenschapshuis Pestalozzihuis, MFC De Parel) start vanaf 2027.

Een volledige specificatie per gebouw ten aanzien van de subsidie, besparing en terugverdientijd is nog niet beschikbaar.

- Voor tranche 1 kan dit uiterlijk begin 2027 na de DUMAVA-verantwoording (de DUMAVA-subsidie is een regeling van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (waarmee eigenaren van maatschappelijk vastgoed in 2026 tussen 20% en 40% van hun verduurzamingskosten vergoed krijgen). Tijdens tranche 1 bleek het traject complexer dan verwacht (aanpassing binnen DUMAVA-regeling, bijstelling maatregelen op basis van constructieve veiligheidseisen), wat tijd heeft gekost.
- Voor tranche 2 kan dit na het nog op te stellen maatwerkadvies.

Wat kan worden uitgesteld binnen de geldende wettelijke, contractuele en subsidievoorwaarden, is een bestuurlijke afweging. Indien de raad hierin keuzes wil maken, zullen eerst de financiële gevolgen, risico’s en consequenties voor de verduurzamingsopgave nader in beeld moeten worden gebracht.

Wel kan in het algemeen worden aangegeven:

- Wettelijk verplicht: wat de wet voorschrijft kan niet worden uitgesteld, zoals de energiebesparingsplicht en, voor grotere gebouwen, de zonnepanelenplicht. Energielabel en EED-rapportage zijn administratieve verplichtingen en vragen niet om het uitvoeren van maatregelen. Welke wettelijke plicht per gebouw precies geldt, wordt meegenomen in het maatwerkadvies.
- Contractueel en subsidie: tranche 1 is gebonden aan de DUMAVA-beschikking en aan reeds gegunde opdrachten en is daarmee niet uitstelbaar. Bij overschrijding van de

DUMAVA-deadline dreigt terugvordering van de toegekende subsidie (indicatief € 313.000).
- Beleidsmatig: tranche 2 kent nog geen toegekende subsidies of contracten. Verduurzaming is hier een ambitie uit de door de gemeenteraad vastgestelde Routekaart en daarmee formeel uitstelbaar, voor zover er geen wettelijke plicht geldt. Uitstel leidt echter tot hogere kosten (missen van natuurlijke onderhoudsmomenten, risico op mislopen subsidie, prijsstijging).

Vraag 21 – Soortenmanagementplan en inzet van lokale natuurverenigingen
Voor het Soortenmanagementplan zijn onder meer veldonderzoeken begroot van € 530.000 in 2028, 2031 en 2033. Welke onderdelen van deze onderzoeken moeten vanwege wettelijke of vergunningtechnische eisen door gekwalificeerde ecologische deskundigen worden uitgevoerd? Welke werkzaamheden zouden eventueel door lokale natuurverenigingen of vrijwilligers kunnen worden ondersteund? Welke besparing zou hiermee mogelijk zijn zonder dat de betrouwbaarheid van de gegevens of de geldigheid van de vergunning in gevaar komt?

Antwoord
De omgevingsvergunning voor het Soortenmanagementplan (SMP) verplicht de gemeente tot periodieke monitoring van huismussen, gierzwaluwen en diverse vleermuissoorten. Dit omvat onderzoek naar nest- en verblijfplaatsen, controles van alternatieve voorzieningen en jaarlijkse monitoring van kwetsbare vleermuisverblijfplaatsen.

De onderzoeken moeten onder begeleiding van een ecologisch deskundige worden uitgevoerd. Vooral het vaststellen van verblijfplaatsfuncties, de ecologische beoordeling en het telemetrisch onderzoek naar laatvlieger en meervleermuis vereisen specialistische deskundigheid. Voor het vangen en zenderen van vleermuizen zijn daarnaast specifieke vergunningen en machtigingen noodzakelijk.

Lokale natuurverenigingen en vrijwilligers kunnen aanvullend bijdragen door waarnemingen van beschermde soorten, nestlocaties en vleermuisverblijfplaatsen door te geven, bijvoorbeeld via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Ook bij het opstellen van het oorspronkelijke SMP zijn dergelijke gegevens benut. Deze waarnemingen kunnen na deskundige beoordeling worden gebruikt, maar vervangen geen verplichte onderzoekswerkzaamheden.

De monitoring is Europees aanbesteed en gegund aan Ecosprong B.V. De huidige overeenkomst omvat de onderzoeksronden van 2026 en 2028, met een verlengingsmogelijkheid voor 2031 en 2033. Omdat vrijwilligers geen werkzaamheden uit de gegunde opdracht overnemen, levert hun inzet binnen de huidige overeenkomst geen directe financiële besparing op. Voor de onderzoeksronden na 2028 kan worden onderzocht of aanvullende vrijwilligersgegevens, nieuwe onderzoekstechnieken of efficiëntere werkwijzen kostenbesparingen mogelijk maken. Een eventuele besparing is op dit moment niet betrouwbaar te kwantificeren. Daarbij blijven de vergunningsvoorschriften, contractuele afspraken en aanbestedingsregels leidend.

Vraag 22 – Kosten van het uitvoeringsprogramma Vergroening
Voor het uitvoeringsprogramma Vergroening is vanaf 2027 tot en met 2035 jaarlijks een investeringskrediet van € 750.000 voorzien. Welk deel van deze investeringen is noodzakelijk voor instandhouding van de bestaande openbare ruimte en welk deel betreft aanvullende vergroening of kwaliteitsverbetering? Wat is het effect op de jaarlijkse kapitaallasten en onderhoudskosten wanneer het investeringsprogramma vanaf 2027 met 25% of 50% wordt verminderd?

Antwoord
Zoals is toegelicht in het raadsbesluit d.d. 12 maart 2026 is het investeringskrediet van € 750.000 in zijn geheel bestemd voor de aanleg van nieuw groen. Nadat de gemeenteraad met dit voorstel heeft ingestemd, zijn hierop integrale projecten gebaseerd en zijn verwachtingen gecreëerd richting bewoners. Hoewel dit niet zozeer een technische vraag is maar vooral een beleidsmatige afweging, geldt dat het niet zomaar mogelijk is om aanpassingen te doen op korte termijn. Bijkomend risico hierbij is dat kernen waarvan projecten op korte termijn zijn ingepland wel de benodigde toegezegde vergroening krijgen en kernen die later zijn ingepland geen of minder vergroening krijgen.

De jaarlijkse kapitaallasten van het krediet van € 750.000 bedragen € 56.000 per jaar. Als het investeringskrediet met 50% wordt verminderd halveren hiermee ook de kapitaallasten per jaar naar € 28.000. Deze besparing werkt cumulatief door. Als het investeringskrediet het jaar erop ook met 50% verlaagd wordt is de besparing aan kapitaallasten in dat jaar € 28.000 + € 28.000 = € 56.000. Dit werkt zo verder voor ieder jaar dat het investeringskrediet verlaagd zou worden.

D. Powerport, Krukweg en financiële risico's

Vraag 23 – Financiële gevolgen van de drie Powerport-scenario's
In de begroting wordt gesproken over drie mogelijke ontwikkelscenario's voor Powerport. Welke financiële gevolgen zijn per scenario op dit moment bekend voor de gemeente Moerdijk? Kan het college per scenario aangeven welke gemeentelijke investeringen, uitvoeringskosten, mogelijke inkomsten en financiële risico's al zijn geraamd, welke bedragen nog ontbreken en welke gevolgen al in de begroting 2027–2030 zijn verwerkt?

Antwoord
Op dit moment is er vanwege de onduidelijkheden en onzekerheden nog geen zicht op de financiële gevolgen per scenario. Er zijn vanuit de gemeente dan ook nog geen kosten voor geraamd. Wel is in het weerstandsvermogen een bedrag opgenomen van € 700.000 voor Powerport. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt dit bedrag nader toegelicht.

Vraag 24 – Voorfinanciering Powerport en mogelijke aanvullende verplichtingen
Voor Powerport wordt in 2027 € 500.000 aan voorfinanciering gevraagd, terwijl nadere afspraken over de vergoeding van gemeentelijke kosten nog moeten worden gemaakt. Welk bedrag is op dit moment juridisch of contractueel gegarandeerd terug te ontvangen, van welke partijen en binnen welke termijn? Welke financiële risico's blijven voor de gemeente over? Kan het college daarbij ook eventuele kapitaalstortingen, garanties of andere financiële verplichtingen richting het Havenbedrijf betrekken en aangeven of deze boven op de € 500.000 komen?

Antwoord
Er worden hierover nog nadere afspraken gemaakt met Het Rijk en Provincie. Deze afspraken moeten nog worden gecontracteerd. Hierbij blijft de ambtelijke inzet een financieel risico. De verwachting is echter dat deze afspraken in dit kalender nog worden afgerond. Het Havenbedrijf staat buiten deze afspraken en heeft geen financiële betrokkenheid.

Vraag 25 – Krukweg: kosten voor rekening van andere overheden of organisaties
Welke financiële gevolgen verwacht de gemeente wanneer de Krukweg definitief wordt gekozen als locatie voor het nieuwe hoogspanningsstation? Kan het college daarbij onderscheid maken tussen kosten voor planvorming, juridische procedures, aanpassing van gemeentelijke infrastructuur, ondersteuning van inwoners en overige gemeentelijke werkzaamheden? Voor welke kosten bestaan afspraken of juridische mogelijkheden om deze te verhalen op TenneT, het Rijk, de provincie of andere betrokken partijen, en welk bedrag blijft mogelijk voor rekening van de gemeente Moerdijk?

Antwoord
De ontwikkeling van POM 380 kV betreft een Rijksproject. De bijkomende kosten komen hiermee voor rekening van de initiatiefnemer, in dit geval het Rijk. Wel levert de gemeente ambtelijke capaciteit voor b.v. vergunningverlening, verkeersbesluiten, advisering en afstemming ruimtelijke inpassing. De benodigde capaciteit en bijbehorende kosten en mogelijke inkomsten in de vorm van leges zijn echter nog niet inzichtelijk omdat er nog geen definitief projectplan is.

E. Zorg, uitvoeringscapaciteit en kwaliteit van ondersteuning

Vraag 26 – Hoeveel zorggeld bereikt daadwerkelijk de uitvoering?
Kan het college aangeven welk deel van de gemeentelijke uitgaven voor Wmo-huishoudelijke hulp, begeleiding en jeugdhulp bestemd is voor directe ondersteuning van cliënten en welk deel voor management, administratie, coördinatie en andere overhead bij de aanbieders? Voor zover deze gegevens niet beschikbaar zijn, welke informatie ontvangt de gemeente hierover bij de verantwoording door zorgaanbieders?

Antwoord
De gemeente heeft inzicht in de uitgaven aan Wmo-ondersteuning en jeugdhulp. Via de contractafspraken, declaraties en verantwoordingsinformatie ontvangen we gegevens over de geleverde ondersteuning en de daarmee samenhangende kosten. Bij het vaststellen van tarieven wordt rekening gehouden met de kosten die nodig zijn om kwalitatief goede zorg te leveren. Hieronder vallen zowel de directe inzet van zorgprofessionals als indirecte kosten, zoals administratie, management en organisatiekosten. De exacte verhouding tussen directe zorgverlening en overhead is echter niet voor iedere aanbieder afzonderlijk beschikbaar op het niveau van de ondersteuning die aan inwoners van Moerdijk wordt geleverd. Aanbieders verantwoorden deze kosten doorgaans op organisatieniveau, onder andere via hun financiële jaarverantwoording.

Daarnaast ontvangt de gemeente, afhankelijk van de contractafspraken, productie- en kwaliteitsinformatie. Binnen het contractmanagement wordt gekeken naar de naleving van contractafspraken, de kwaliteit van ondersteuning en de doelmatige inzet van middelen. Daarbij staat voorop dat inwoners passende ondersteuning ontvangen tegen een verantwoord tarief.

Daarnaast hebben we blijvende aandacht voor de rechtmatige en doelmatige besteding van zorggelden en waarborgen dat publieke middelen zoveel mogelijk ten goede komen aan de ondersteuning van inwoners. Daarom onderzoeken we binnen het samenwerkingsverband De9 op welke wijze onafhankelijk toezicht op Wmo- en jeugdaanbieders verder kan worden versterkt. Daarbij wordt onder andere verkend of de inzet van een toezichthouder Wmo/Jeugd wenselijk en haalbaar is.

Vraag 27 – Personeelstekorten, uitval en wachttijden
Het college benoemt personeelstekorten en beperkte beschikbaarheid van zorg als financiële en maatschappelijke risico's. Welke cijfers zijn over 2025 en 2026 bekend over personeelstekorten, ziekteverzuim, niet-geleverde zorguren en wachttijden bij de gemeentelijk gecontracteerde zorgaanbieders? Op welke wijze is bij het opstellen van de begroting 2027 rekening gehouden met de gevolgen hiervan voor de beschikbare zorg?

Antwoord
De arbeidsmarktkrapte en de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerde zorgprofessionals zijn belangrijke aandachtspunten binnen zowel de Wmo als de jeugdhulp. Dit kan gevolgen hebben voor de tijdige beschikbaarheid van ondersteuning.

Via de gemeentelijke toegang en het regionale contractmanagement ontvangen we informatie en signalen over de beschikbaarheid van zorg en wachttijden. Binnen de regionale jeugdhulpsamenwerking zijn daarnaast gegevens over wacht- en doorlooptijden beschikbaar vanuit het berichtenverkeer en de regionale informatievoorziening. Personeelsbezetting, ziekteverzuim en niet-geleverde zorguren worden echter niet bij alle gecontracteerde aanbieders op dezelfde wijze geregistreerd en aan gemeenten verantwoord. Hierdoor is geen volledig en onderling vergelijkbaar overzicht beschikbaar waarin deze gegevens over 2025 en 2026 voor alle aanbieders kunnen worden weergegeven.

Bij het opstellen van de begroting 2027–2030 is rekening gehouden met de beschikbare gegevens over zorggebruik, de ontwikkeling van de uitgaven en de verwachte tariefontwikkelingen. Arbeidsmarktkrapte en beperkte beschikbaarheid van zorg blijven daarbij belangrijke risico's. Daarnaast werken we aan het versterken van de sociale basis, de ontwikkeling van stevige lokale teams en het verbeteren van de toegang. Door hulpvragen eerder en breder te bekijken en specialistische ondersteuning gerichter in te zetten, willen we de beschikbare capaciteit zo goed mogelijk benutten.

Vraag 28 – Administratieve lasten voor zorgmedewerkers
Welke administratieve en verantwoordingsverplichtingen worden door de gemeente Moerdijk of namens haar door regionale samenwerkingsverbanden opgelegd aan uitvoerende Wmo- en jeugdhulpaanbieders? Welke mogelijkheden zijn onderzocht om deze administratieve lasten te verminderen, zodat zorgprofessionals meer tijd overhouden voor cliënten? Is bekend hoeveel tijd of geld dergelijke vereenvoudigingen kunnen besparen?

Antwoord
Een belangrijk deel van de administratieve en verantwoordingsverplichtingen voor Wmo- en jeugdhulpaanbieders volgt uit landelijke wet- en regelgeving. Daarnaast zijn er verplichtingen die voortkomen uit de contractafspraken en de regionale inkoop van ondersteuning. Het gaat onder andere om het berichtenverkeer rondom toewijzingen, start en beëindiging van ondersteuning, declaraties en de verantwoording over kwaliteit en geleverde zorg.

Binnen de regionale jeugdhulpsamenwerking West-Brabant West wordt grotendeels gewerkt volgens het landelijke Standaard Administratieprotocol voor outputgerichte jeugdhulp. Ook wordt gebruikgemaakt van gestandaardiseerd berichtenverkeer. Dit draagt bij aan eenduidige processen en voorkomt dat aanbieders met onnodig verschillende administratieve werkwijzen te maken krijgen.

Bij de verdere ontwikkeling van de toegang en de samenwerking met aanbieders blijft vereenvoudiging van werkprocessen een aandachtspunt. Daarbij zoeken we naar een goede balans tussen het beperken van administratieve lasten en de informatie die nodig is voor een zorgvuldige uitvoering, kwaliteit en rechtmatigheid. Een afzonderlijke, onderbouwde berekening van de mogelijke besparing in uren of kosten door verdere vereenvoudiging is op dit moment niet beschikbaar.

Vraag 29 – Gevolgen van kostenbeheersing voor de daadwerkelijke zorg
In de begroting wordt uitgegaan van beheersing van de uitgaven in het sociaal domein. Welke concrete maatregelen zijn hiervoor in 2027–2030 financieel ingerekend? Kan het college per maatregel aangeven welke gevolgen worden verwacht voor het aantal beschikbare zorguren, wachttijden, de toegang tot ondersteuning en de kwaliteit van de zorg? Hoe wordt vastgesteld of een besparing in de praktijk leidt tot minder beschikbare ondersteuning?

Antwoord
Kostenbeheersing is een belangrijke opgave binnen het sociaal domein. Uitgangspunt daarbij is dat inwoners die ondersteuning nodig hebben, deze ook blijven ontvangen. Het gaat niet om het generiek verminderen van zorguren, maar om het beter organiseren en doelmatiger inzetten van ondersteuning.

Zoals in hoofdstuk 6 van de aanbiedingsnota is toegelicht, is het gelukt om tot een sluitende begroting 2027 te komen, zonder bezuinigingen op bestaand beleid. Tegelijkertijd is in het bestuursakkoord opgenomen dat we inzetten op het structureel beheersbaar houden van de zorgkosten, waarbij kostenstijgingen buiten prijsindexatie zoveel mogelijk worden voorkomen.

Hiervoor zijn al verschillende maatregelen in gang gezet. We richten ons op het versterken van de sociale basis, de ontwikkeling van stevige lokale teams en het verbeteren van de toegang. Binnen Jeugd werken we daarnaast aan een betere sturing op instroom, doorstroom en uitstroom, wachtlijst- en caseloadbeheer en het tijdig evalueren, aanpassen en waar mogelijk afschalen of afsluiten van ondersteuning. Ook versterken we de samenwerking met aanbieders en het inzicht in de ontwikkeling van zorggebruik en kosten. Daarbij kijken we niet alleen naar de financiële ontwikkeling, maar ook naar de inhoudelijke resultaten van de geboden ondersteuning. Voor deze verbetermaatregelen zijn de afzonderlijke financiële effecten nog niet allemaal voldoende onderbouwd om daar concrete besparingen aan te verbinden. De inzet is erop gericht onnodige of langdurige specialistische ondersteuning te voorkomen, zonder dat dit ten koste gaat van noodzakelijke zorg.

De effecten worden daarom in samenhang gevolgd. Daarbij kijken we naar onder andere instroom, wachttijden, trajectduur, op- en afschaling, uitstroom en de toegankelijkheid en kwaliteit van ondersteuning. Zo kunnen we beoordelen of maatregelen daadwerkelijk bijdragen aan een betere en doelmatigere uitvoering en waar nodig bijsturen. De verdere uitwerking van kostenbeheersing, inclusief de financiële en maatschappelijke effecten, wordt betrokken bij de reguliere planning-en-control cyclus en de informatievoorziening aan de raad.

Vraag 30 – Vergrijzing en toekomstige vraag naar ondersteuning
Met welke ontwikkeling van het aantal ouderen dat huishoudelijke hulp, begeleiding of andere Wmo-ondersteuning nodig heeft, is in de begroting 2027–2030 rekening gehouden? Welke stijging van het aantal cliënten en de benodigde ondersteuningsuren wordt verwacht? Welke extra kosten ontstaan wanneer de zorgvraag sneller groeit dan geraamd, en in hoeverre is daarvoor financiële ruimte beschikbaar?

Antwoord
In de begroting 2027-2030 is rekening gehouden met een verdere groei van de vraag naar Wmo-ondersteuning als gevolg van de vergrijzing. De exacte ontwikkeling van het aantal cliënten en het aantal benodigde ondersteuningsuren is echter afhankelijk van meerdere factoren, zoals demografische ontwikkelingen, de gezondheid van inwoners en landelijke beleidswijzigingen. Daarom is niet nauwkeurig te voorspellen hoeveel extra cliënten of ondersteuningsuren zich de komende jaren zullen voordoen.

Wanneer de zorgvraag sneller groeit dan geraamd, kan dit leiden tot hogere kosten voor Wmo-voorzieningen. Dit risico wordt dan ook meegenomen in de periodieke actualisatie van de risico's en de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen dat we hiervoor aanhouden (zie paragraaf Weerstandsvermogen).

Tegelijkertijd zetten wij nadrukkelijk in op het versterken van de sociale basis, preventie en vroegsignalering. Door inwoners tijdig te ondersteunen, informele netwerken te versterken en gebruik te maken van algemene en collectieve voorzieningen, willen we voorkomen dat problemen verergeren en de behoefte aan zwaardere vormen van ondersteuning beperken. Op die manier bereiden we ons niet alleen financieel voor op de gevolgen van de vergrijzing, maar investeren we ook in oplossingen die de ondersteuning voor inwoners duurzaam en betaalbaar houden.

De ontwikkeling van de uitgaven wordt via de planning- en controlcyclus gemonitord waarbij eventuele benodigde budgetbijstellingen aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Vraag 31 – Zorgtarieven en voldoende uitvoerend personeel
Hoe wordt bij het vaststellen en indexeren van de tarieven voor huishoudelijke hulp, Wmo-begeleiding en jeugdhulp rekening gehouden met stijgende personeelskosten en de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerde medewerkers? Welke controles voert de gemeente uit op de naleving van contractuele kwaliteitseisen en op het daadwerkelijk kunnen leveren van de afgesproken zorg? Welke financiële gevolgen kunnen ontstaan wanneer aanbieders onvoldoende personeel beschikbaar hebben?

Antwoord
Bij het vaststellen en indexeren van tarieven voor huishoudelijke ondersteuning, Wmo-begeleiding en jeugdhulp wordt rekening gehouden met loon- en kostenontwikkelingen, zodat aanbieders kwalitatief goede ondersteuning kunnen blijven leveren.

In de contracten zijn afspraken gemaakt over kwaliteit, deskundigheid van medewerkers en continuïteit van zorg. De naleving hiervan wordt gevolgd via contractmanagement, periodiek overleg met aanbieders en signalen van cliënten en professionals.

Wanneer een aanbieder onvoldoende personeel beschikbaar heeft, kan dit leiden tot wachttijden of verminderde continuïteit van ondersteuning. Aanbieders blijven verantwoordelijk voor het leveren van de afgesproken zorg. Bij structurele problemen gaan

gemeente en aanbieder hierover in gesprek en kunnen indien nodig aanvullende afspraken of contractuele maatregelen volgen.

De arbeidsmarktkrapte in zorg en ondersteuning is een landelijke uitdaging. Daarom zetten wij, naast goede contractafspraken, ook in op een sterke sociale basis, preventie en het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners. Hiermee proberen we de vraag naar zwaardere ondersteuning waar mogelijk te beperken en de beschikbare capaciteit zo effectief mogelijk in te zetten.

Met vriendelijke groet,

S. Elseman
gemeentesecretaris